zokusisa labo abafelwe zihlobo zabo ngalesisipetu nabadingileyo ngenxa yaso. Sengati amakosi angaqamba isivivane kuputunywe lowo mkosi.

UCOL, PRITCHARD.

Sisapinda futi ukubonga lendoda yasesilungwini engu Col. Pritchard eyasiza kakulu nakuloku yahlala ibabhekele abantu ibasisa isimo sezinto nati lapa wasibikela inhlalo osekuhlesiwe ngayo. Nankoke amadoda asizwelayo lapa esiLungwini nesiwetembayo.

USEYABUYA.

Emva kohambo lwezinyanga ezitile eIndia uMntwana iNkosana kaKing uselishiyile elaseIndia usepindela eNgilande. Uhambo lwake lube ngenkuiu impumelelo eyabonakalisa nalapo esevaleliswa lapo kwabakona izinkulungwane ezambalaliselayo zapepezelisa amaduku zatshikizisa izandhla waze wasitela.

INKOSI YASE GIBITI.

Kuswakala ukuba elaseGibiti selikuzuzile ukusipata nokuba sekumiswe inkosi yakona uKing Fuad. Sebetakazelene noKing George befiselana ukuhlala okuhle nokupata kshle.

ICALA LIKA GANDHI.

Njengoba sike satsho ukuti uboshiwe uGandhi, bala icala selitetiwe wanqunyelwa ukuboshwa ngokulula iminyaga eyisitupa. Kutiwa wati ukuba eswe loko wabonga ijaji ebeliteta icala. Kuwapete kabuhlungu ameIndia aselndla nakuwo onke amazwe lokukuboshwa komholi wabo bati kwenziwe into embi kakulu.

INKINGA YASE IRELAND.

Izindaba zase Ireland zihlala zingalungi njalo. Nanza amaNgisi esebanikile ukusipata ngenkululeko pansi kombuso waseBritania kukona onhloko kayivutwa bakona abaholwa nguValera owake waba yinkosi yakona kepa wakishwa ngoba enqaba isivumelwano esenziwa nama Ngisi ngako wakishwa. Yena uti nabayingcozana abamlandelayo, akusiyo inkululeko uma igama lenkosi yase Ngilande lisapatwa ezindabeni zase Ireland, kepa iningi liti lanelisiwe yiloku elisukutole namhla. Ukuba unamabhungane uDe Valera lowo kwati lapo amasosha amaNgisi esemuka kwelase Ireland abomnxa wake bawapuca isibhamu, ngako ukuba besshlose kona ukuze balwe. Ngako akuqondakali ukuba kuyogcina kungapindanga ukuciteka kwegazi kuleliswe.

IZINDATSHANA NGEZINTO NABANTU

Abase Mpofana abawuhlanganisi umlomo ukubabaza impato enhle abapatwe ngayo enkantolo yakona nguMr. C. Mtekwane.

—:o:—

Ingqala ukuba sizwe umuntu wesifazane enikwe amandhla okushadisa lapa eNatal nguMisa L. A. Hartmanu weFree Methodist Church. Ushadisa abantu nabelungu.

—:o:—

Umfo ngalapa eMtata wahlaliswa 5/- ngokuqabula intombazana ngapandhle kokuvuma. Wayihlonga waya ejele.

—:o:—

Kulinganiswa ukuti inani lemali ecitekile ngenxa yeStraika saseGoli ompondo abayisigidi. (1,000,000).

—:o:—

Kuswakala ukuti kanti kwabe kubikezelwe ukuti siyauvela lesisipetu saseGoli ngo 1922 kusho iOld Mere's Almanac.

—:o:—

Umlungu owab'engu Guard obekwe icala lokweba litetiwe pambi kwejaji eMgun'dhlovu lamlahla wanqunyelwa izinyanga esintatu ejele nomsebenzi onzima.

—:o:—

Indoda yapesheya layilahla icala iti icita umfazi ngoba yamuswa epupa ekuluma amazwi otando nomunye umlisa, yatukutela yati mahambe aye kuye. Ijaji iati lobo abusibo ubufakazi becala.

—:o:—

Abawini baseTekwini babonakalisa ukuba nepapu elidingisayo. Banel'ukuzwa isidumo sase Goli bapapateka bashiya amakebhe bagoduka sebeti bazokufa bashiya omesisi nezingane bazihlalele. AmaZulu imbala wona la axoshwa yize ?

—:o:—

Intombazana yeBhelomane nga lapa eEast London yati ngoba iswa umesisi eti uya eBioscope, kwabe nayo ifisa kakulu loko yace imdhlisa usbevu ekudhleni ukuba angayi. Wagula kwakubi; Ibekwe icala.

Inyanga enkulu yase Rhodesia eyabe yaziwa ukutakata yake yahlanyisa nomlungu ilahlwe yicala lokubulala nokucwiya umuntu yanqunyelwa ukufa. Kutiwa wab'esabeka lowomfo emubi nasebusweni.

—:o:—

Asihlupeki sodwa uma sibona lamaswi epepa iNatal Witness eliti: Sealbekelwe iJalimana ukuba libe umlomo wetu pesheya, amasosha akaKing ssagoduswa, isinduna samaNgisi ziyapunguliwa empini yaleliswe; ikanda lika King selizaupela emalini nasesitampini; seluseduze futi usuku lapo iDukú (Union Jack) lizaulahlwa esaleni lingabe lisapepezela ezindhlini zakwa Hulumeni.

—:o:—

Udokotela wase Meleka usanda kuti kowesifazana owa ese kuye efuna umuti wobuhle, Tenga idosha lempupu yobuso nonyawo luka nogwaja ukumbele amamalli amabili kude nekaya lako bese usinge uya kukuhlola ukuba kusekona mihla yonke.

Kusanda kuboshelwa isipani sezinkabi eside kunaso zonke ngalapa enhla neNatal eRosetta. Lati ukuba libone iBhunu ukuti umteto awuvumi ukuba izinkomo ziqutshwe, kupela uma ziboshelwe lezibopela zonke isipani leso eside sezinkabi eziyi 100, zidonse ingqukumbane, lapumelela.

Pakati kwamafu ibakena imisebe yokukanya. Omunye umlungu kulaba akade beyeke umsebenzi lapo ebona kufuwa ukubulala umuntu omnyama engone luto wema pambi kwake lapo eboshelwe emtini esezodutahulwa wati, "Angiswani naloku kwenza, inhlamvu mayiqale ngami." Bamyeka lesosikati kodwa babuye bamdubula abatakati.

Inhlakanipo iya ikula. Umshini lo iPhonograph okulumayo ususebenza umsebenzi wepoyisa eMerika. Bawufaka eduze kwemiti yesitelo esivama ukwebiwa abadhiula ngezimoto. Bati lapo besaqalaza besokweba isitelo awuvulele bese kukonkota isinja emshiniai lowo babaleke sebeti bafa yisinja kanti yiGramaphone.

Kutiwa uPapa omusha waqala intende entaha mhla ebekwayo ngoba waqamuka kubantu base Roma wababusisa into engasaziwayo pesu kweminyaka engama-50 loku oPapa abapumeli pandhle komuzi wabo. Ubatshazwa ukufunda loku ekwazi ukukuluma isilimi ezingama 27.

NGEMALI YENXUSA.

Ku "Mhleli weLanga."

Ng'cela indawana epepeni lako elihle iLanga lase Natal kengikumbuze amalungu amagatsha kaCongress ngokwetembisa kwabo kakulu ngendaba yenxusa elipesheya ngokuti ngomhlangano owaubiswe iVice Chairman eMaritsburg ukuti base becela neAddress yami ngenxa yamaswi akulunywa iVice Chairman ngenxusa elipesheya elawatumela kuyena. Okubonakala ukuti inhlangano yeswa amaswi abuhlungu sevela kuDube pesheya, nami ngadhlala ngakelema amaswi angewatunyelwa inxusa elipesheya njengomgcini sikwame, ngase ngapakamisa amaswi kakulu akulunywa uDube ngomhlangano owaubiswe eTekwini uDube esehamba ukuba uhamba nje imali iliegene itikiti uhambá nje akapete luto. Ngoba lomhlangano kwase kwatiwa "Ukukulela-Ngoqo nje ngoba kwakubiswe onke amakosi eTekwini nabanomsane bonke bomhlaba. Noko amakosi kasang'abebiko ngapandhle kwenkosi yase Mapepeteni engayiboneyo nengocsane yamakosi nje engingasakumbuli ngoba isikati sesinde. Kanti ngangisetemba elikulu njengomhlangano omkulu owanse Market eMaritsburg lapo okaDube onke amakosi amtwala pesulu njengenyamazane. Ngalelo langa baningi abanomsane namakosi abati angibanike iAddress kepa angitoli neyodwa inowadi. Babeti bamkela uMafukuzela ukuba abe umlomo wabo woku kulumela iswe lakiti. Ngakoke noMafukuzela waba netemba elikulu ukuti asobuye abe senkatasweni njengoba nakuqala wake wahamba. Nanamhla usepesheya ngoba etemba ukuti watunywa isiswe sonke esiNsundu sipelele. Ngiti be Zulu ningedumasi igama lenu ngoba napesheya nilindelwe ukuba abantu abakulu. Amagatsha epse isimfanelo sawo kuloluhambo luka Dube iDurban ne-Maritsburg. Boake abatembisayo nabengatembisanga pela angikajabhi kuseyiso isikati siyanibikela ukuti umuntu wenu enamtumela pesheya usebenzimeni noMongameli omkulu weNational uMr. Magatho ngabe sengimtumele ukuba neti tina Natal kukona esesikwenzile. Ngiti sengati nabefundisi bakiti abansundu baugababaningi abanomoya kaRev P. Lemula ngoba ibona nempela abafanele ukuba besihole kalesindhlela ukuze kube kona umsebenzi abawusayo abantu bakubo behlezi kahle ngoba ukuciteka komuntu onsundu eNatal nabo ngeke besihumayese muntu. Tetelela Mhleli ngokwelela kwami kakulu ngenxiwa ubuhlungu bokuba wonke emhlaba usebuza kimina ukuti ngenzenjani ngesimali.

C. LUTAYI.

Georgedale.

EZEMPI EGOLI

Siyatokosa ukuba ntuli lweMpi ebiseGoli se'epelile. Abelunzu abebe dube umsebenzi sebebayele emsebenzini, sekusele labo abasatet'ewa amasola. Abanye amasola abe sentetewa ngomtete wempi (Martial Law), labo, abanse abadhlwangadhlwangu, bedebele ama Polisa noma impi kaHulumeni, nokuhamba bebulala abantu ababe ngengem ngalesto kuloledwetshu. Kavela izwi rengatiti kutendeka ukuba izebenzi laikwe abelungu obona bebelwe besisa uHulumeni kuqala kandebe ukuba kunikwe abahlabuki. Pela seku ibona pambili nje asebefana umsebenzi, kanti kade belwa nomakosi, bebulale, belimasa konke. UGeneme Smuts oyena obepete lempi, noqede ioluntawa o'ehlose ukubhubhisa umhlaba wakiti use kipe izwi wati amakosi abelungu (Administrators) apete isifunde saseNatal, Cape, Transvaal, neFree State ezse isu lokuqoqa imali ukuba kusiwe abelungu abaningi, abehlelwe ingozi yokulimala. Abanye bashelwe amakaya abo, abanye babulawelwe imsebenzi ebe besipilisa ngayo, abanye bafelwe omkabo, nabe yeni babe njalo. Uneoma ukuba kuzoba kukulu ukuhlupeka okuzo bang'indhlala kulabo abanjalo.

IZWI ELIHLE NANTI.

UMr. Howard Pimm oyena rh'oko yeChamber of Mines ufake izimemezelo emapepeni abelungu, uti, Kuhle bonke babomakalise ukuti abantu bense kahle ngokungazgeni kuleindabe lwabahlubuki. Uti makusiwe indhlu emnyama etole ukulimala kaleela(yala, noela isendhla, kabanzi ukuba kukishwe imali itunyelwe kuyena eExploration Buildings, Johannesburg Uti nyetembe ukuba indhlu emhlope isekwelekela. Futi uti abakaNdabe saBantu (Native Affair's Department), beyomnika amagama abantu abensiwe basewesi, behlupeka essebedinge rsico Impala ku uto olukulu lolundabe elwenziwa uMr. Pimm. Sengati bangaqa abelungu abesweta iNdhlu emnyama, njengabo noMr. Merriman nabanye.

IQINISO ALINAKUFIHLWA.

Sekavela amaqinisa asobala alandwa abapati besinkomponi, nabelungu abebe sebenza esinkomponi, nabakaHulumeni beyavuma. Eakomponi lapo kwalimela kona abantu abaningi ePrimrose abelungu, bebona abantu aje kona enkomponi, base bebedubula ngapandhle kwesici. Abanye babaleka beyohlome isinduku, base balendeyabo impi eskulu ihlomile. Beti uxa ungabepesi isinduku siseba dubula bonke, bala wabe pcse, nepatwa amapoyisa amuyama kupela. Bati bonke babefelka inhlamva. UMr. Bruce owaye pete inkomponi wesenika abelungu isibhama esiyishumi sti nabo abelamulele abantu, badubulana ke kwase kwafika amaPolisa, sebemtaheyile naye uMr Bruce ngenhlamva. Induna yemaPolisa yabanonga ukuba badede lapo bahambe beyeke ukudubulana. Base belalele kwapekwana ke. Babayelela iziwembe esintetu beso dubula abantu. Selivela yonke indawo iqiniso, lokuti kayo yonke indawo abantu abavange babesukele nje abelungu ibona ababe dinwa umuntu nje abesedhliwa inhlamva. Loku kwenza okwahla babeqonde uma abantu basuke esinkomponi, balwe nabelungu yonke indawo ikona kusebonakala ukuti kakusibo abelungu abalwayo, kodwa abantu. Bajabhuke okwahle bahlala batala abantu beswa loku abakutshelwa amakosi abo. Into enkulu eyesi ibangene, badiuwa ibala nje batanda ame baqele ngabantu kube ibona abase kwendhlalela isidumbu esiniwi essihlosiwe ukubulawa.

Nase Sophistown kutiwa b fike bafake inhlamva nje, naseBenoni, nase New Lands Location, betediwa nje umusi wabantu bafake inhlamva. EFordsburg naseFordsi babaqeda abantu, bebulawa bengense into, konu nje akusuliesi kwase isidumo.

BAQEDANA BODWA.

Poh ! Baqedana abelungu, kunelwe kubonwe nje omunye ongadhuli nje ngabo, abanjwe atshaywe ngamawisa, nangesidunu sesibhamu atafe, noma atetwe ngenhlamva. NakwaTshaka, kabanzana bubuwe lobu budhlwangadhlwangu, kwesinto sokukohlakala, nokugowala uSutane. Bati noma sebe mbambile oyipoyisa, noma isotaha, noma ababesinkomponi, kutiwe kamisa, bese befaka inhlamva njalo emlonyeni sebeqetisa abaqeqe, kungeawe esibhedhlela beyodubula kona isinkabele esilele pansi siqedelwe; kuti nababanjiwe abasibotshwa sabo babuye badutshelwa, babulawa ngendhlela ekohla kele. Kwaba isenze esibi impela lesi esenziwe abelungu kwabanye nakubantu abamnyama. Ikona esewakala amaqiniso. UGeneme Smuts uselaye isinduna sempi akuba siqoqe isibhamu kabelungu. Oyofanyanwa, enesibhame eningi kaculu nomasi omningi, nyotho'cala. Lento sengatiti kade yehlowa, iJohannesburg indawo egowele isigebenga, olayite nemfuhlelo yonke lena yaziwe ngesiewe. Isona lesi esilela lemfundiso pakati kweSouth Africa, kakusiwo amaNgisi anguono, apambili, kuvanyelwa nje sonce isiswe nameNgisi apansi ukuba ese kulomhlaba eopanza. Iko loku ke sekwanda lesi sinto sokukohlakala kakugulna. Kepa nabakona babo lisku bantiola isafundo kuGeneme Smuts Botshela abakubo ukuti likona iBhunu, elaite inafice eclase, esese Gayizeka indaba. Nalaba abebevuna abatshokotsi baseTekwini, eCape Town, nakweminye imisi, bati ukuba beswe ukuba iyesiwa eGoli benobela benyiba, balahla pansi, babayela emsebenzini. Ingozi eyesiwe lempi, ngokona isindhla nempahla kutiwa ingapesu kwe£1,000,000.

Ipelile impi eGoli sekudhliwe ngengxwembe ,endela abantu asebeqiwa ukuba baye esinkomponi futi. Nabahlubuki sebebayele emsebenzini, imishini isiyatunga esinkomponi nogologo usuvulelwe manje sebe pesa ngokutanda abelungu. Yonke indawo kunogaywa abantu ngoba kutiwa besigaina kahle abase balwa noma sebefakwe umuawe eswai bebaiswa ngapandhle kwesono. UGeneme Smuts uti kube kuhle abelungu abafe bengenacala pe bonelwe ngemvuzo. Setembe nabantu bonikwa lowo mvuzo ngoba bebe ngone ngalutu, futi ikona sobona nokubonga kwalu. AbaseTekwini benelwe olukulu ndumo, abelungu ababaya empini yaseGoli. Nati siyasincoma isisebwa sakiti ngoba selwa ngobuqewe sagicita impi ebikiose ukuba iSouth Africa ibusiwe zigebengu sebetshokobezi, umuntu afunawe inhlamva emlonyeni njengegata lenyama. Misingi imigovo ebenjwaye. Setembe sonke isigebengu sasebenjwa kakusiepe olayita nesigebengu sikaMgulugulu. Iyo njalo indhlu emhlope efundiso abantu ukugebenga nokweba. Siyabonga kakulu kuGeneme Smuts ukuba esisindise kulesisesi, nesidumo abesikose abebi. Abanye abeholi ibona bokupata umhlaba. Sibonga uColonel Pritchard Umpati Ndaba saBantu waseJohannesburg, unoso loku bonelela indhlu emnyama, siyazi ukuba nabefundisi bebe lokelela, siyazi kahle ukuba uDr. F. B. Bridgeman indoda etanda abantu, nayo ibifake lso lesa emedola anjalo esemehlwezi iwona esesiye ukuba esibhekela.

Sigcina ngesitile sikalela abafelwaye sengatiti bangabhekelwa, siesle ngapa gama abo, kanye nezindawo nakubo.

NGABAPUMA EMTETWENI.

Ku "Mhleli weLanga."

Ngiyamela ng bake iswana ngokutengubulungu Ngisi, nabo nesani ukubahleka abapuma emtetweni njengokusengati kubona abututa nokuSi'ahlanga lwakubo. Babefanu intelba nesango lokwesha kulahlele yebelunga abahlalise ngaye kabi abantu. Nigzawa ukuba kwatiwa abangene emtetweni besopatwa kahle besikuqe amalungelo ngotwba iskungabelungu ngokunteto. Ngako nasingesho tina esingapumile emtetweni ukuti ngaye betenga nesikombe. Angiboni mina ukuti uMr. W. S. Nyawo ubeso'elani labebantu ezati nabelungu betapela esindhlini. Kombe wena uyajabula yini lapo ubona umuntu ekahlelwe umlungu ongone isto umlungu ebange ngokuti angineswiwa into loku ngimhlope ? Biwini lokuti isono ukuthiya abantu bakisi ngokuba bayehlupeka ngiyapika. Nya uMr. Nyawo ukwabahiya abantu bakubo bahlupeka besebumayemeni membuqqilini kepa wabathiya ngoba wasagesukalibala akuhlalela bona ngokuba syabona, bona ababoni, kepa kupambi kwamehlo abo, bayatyelwa kepa kabawa. Nawe futi uesiwele ametuba esenkufikisa endhlelani yomlungu. Ngokuba labebantu abapuma emtetweni betwela amalungelo amahle ngokuba abamwetoli iswe nalungo'o abebewetaj'ewa kuti futi yibona ekadingana besisebele indhlela tina esingabutengile, bavale imitebeni esingenamendhla tina okuyivale ngokuba abamtetweni wabantu. Lapa kwafuta kudinguka abapuma emtetweni besoqaba amapulani nje nesebelungu bawelime umoba ngokuba sebamtetweni wabelungu ngokaba ukuhlaiqipeka akuko kumuntu esegenamestesi wokwenza imali. Nakoke engizubonayo. Yebe bakona abahambe beqenya best mina ang'sile ikafula angikajami neKafula. Labeke ngiti nami ngabe betenga nesikumba ngoyuba ababa abungeono kumuntu esgasebenzi into abaase bawetela amalungelo abaqe uma bengengazi emtetweni wabelungu wokwebona sonke isisuka kepa ngibona abati bapuma emtetweni umsebenzi akusaisa.

Yini,

D. K. MSWAILI.

ISAZISO SAKWA HULUMENI.

No 480.

Kuyasiwa ukuba kwati wonke uwenke ukuti owase Ndhlunkulu uMbusi elipete lonke noTalasiswe utokosiwe njengamagama esigaba 12 ne 20 esiMemezelo sase Cape uNo. 152 ka-1909 esabuye saguqelwa yisiMemezela saseCape No. 422 ngo1209, ukubata imali eyakwati lsobeleni (10) akuba ise ikokwe ngosuku lokuqala ngoJuly 1922, nguye wonke omnyama isilisa nesifazane oyaube akile yedwa noma nomsi wake kuyipi nay pi indawo elisweni leli noma ehlala endhlini namupi omunye wesilisa owake esweni elipetwe yiTomakelan Territories General Council

UKWELASHWA KUKAZOZO.

Isigcobo sika Doan's sivimbela usono ukuba angandeiqeda isihlungu egazini, siyadambisa ezpolisa. Awudhlali ekusikwesi nokuluswya kwesikumba nesifo esinjalo nesangamuyo.

Umfana weSangoma.

Sengibuyile. Ngenza yempi ebe iseGoli angihanga ngendayelela esinaswni engangki ngoMu kaso. Ngati ukuba ngiswe ukuti abelungu sebedubula abantu ngase ngiyatuma esuva ngoba kwake sengati nentlanzi sekunkulumbu. Ngaye ngakwela eLemiono (Ikmala).

Lemaba yaseGoli yokudutekuiwa kwabantu ngapandhle kwesimo isiswisa ubuhlungu ngoba siyazi ukuti umlungu abase engebukwa esis ngokudubula umuntu. Kepinde noma esemtini umugedini. Ingozi kulimi kwekani loku.

Ukufa kwamahatshi ase esilile ukubetaka nesfamanisa umuntu ebembe etwela isihlalo sehatshi Kunzima kulobe aba esiu kulwela zwekubolekwa.

Isazisesimeso lapa kuqamuka umuwayana ngiti ze ngiseke ngimi bona koma zanayi ebaza umuntu mono kanti umuwayana ufaba ifolosi ebayitshoye wayelaka igoda lehla emhlope wase silbopa ngenadwangu ifatshini enjani lona meLady.

Umufi uRev John Knox Bokwe.

(NGU G. M. SIVETYE.)

Le mazwanzane wasaiwa eLovedale ngo1885. Wakulela kubefundisi wafundiswa yibona kakulu uDr. Stewart. Wapumelela encwadini yangaleso sikati wa esesise emsebenzini we'ezhlela ipepa "Isigidimi." Kwati uma kuvalwe ucingo (telegraph) kona uBokwe walufunda wa eestwesiwa wonke umsebenzi wepost. Wa umuntu wokugala eSouth Africa ukwati ukwhaya ucingo. Wa elufunda ngokuiawa lanceseta nje kanti abanye base be bene lapo lubhale kona entanjeni. Wa emcanywa kakulu nakwe Hulumeni ngokupata kahle iperi. Koma lapo wafunda ukupata amebhuku ezali kwase kukona yona eOfisini nkala inimali ekokela emse konke. Waku bhanga loku wase waqeda iminyaka engapum kuka23.

Pesu kokusebenza okungaka kwati ngenxa kwempi kaLengalibalele waqala ukugambe imagama okuhlabela ia kakulu awumuto. Kuloku futi ungaMfiliza wokugala ukuqambe izingoma abaye zenhlala. Njengoko bonke ubezinyanga zokuqamba amagama ke fendlewanga umuta loko. Ikona zingoma emhlope eyake yati iyafundisa ngoko kwa kumnyaka ukuti ubucoge zenhlelayo kuzhesha kakulu kumiswe kuti noma elotu igama elihlekile kufuna noma eliteta engalihoni. Ku elukuku wenke amagama eLoveledale ebewa umuya kangwanjelo wa wahlanya.

Ingoma yake eti "Giving" yaya ya hlabelelwa eNgilandi nase France nase Australia nalapa eNatal abelungu Enigomoni nako enipambili yilesi: Icelo lomehado, Mtsidi: waBon', Umtandeso, nge Africa, Sindulela sinoxolo, Mayenzek' letando yake, no Vuka Deborah Inkulisa bekuti umawi ebelwe abanye abantu kakulu abafrudisi.

Kwati ngo1897 wacela ukuyeka umsebenzi wase Lovedale nembda wededelwa waya eKingWilliamstown wa ukumpana nomnye uJohn ozumileyo into kaJohnya emsebenzini we, Mve". Bagube qaba isikashana babuya belikanza. uJohn Bokwe waqala umsebenzi wobuvangeli wa wufundela wase wagcotshwa wa nikwa isifunda sase Ugie eEast Griqualand lapo apembe kona umsebenzi oyohlela ekunjelwa ngawo iBerdhla lesitosi nabantu bakona. Kalapo la abaste kona Indoda yame Doda noVuka Deborah pakati, futi wahlaziye incwadi yake. Amaculo eLovedale futi ebhala lincwajana ngabantu ebhalela naseMapepeni lkekulu i"Christian Express.

Njengoko bonke abeholi ababgi isinto esaliqa umoya wake kakulu ukufa kwenkosikazi yake yokuqala ka Nkosana yake uJamesi Stewart owa yemfuse ngako konke naye uyise emtanda kakulu nokubongaka komunye umfana wake owayesiqambo ngaye.

Ngesitombo ubengange Mr. John Ray Msimang kodwa emcana futi elihwanqa pesu kobuncane besiqa nje umuti omkulu owake wafunda eLovedale enjengo Jabavu, Makiwane, Msimbe Rubusana, Sihlali, neWadehope ngesiaye isikati obekuye kupikeke kuti. bafunde lapa eSouth Africa ukupola Ngo 1892 uBokwe ehambele eScotland wa hlabelela wa shumayela wenza ukuba kupunze imali eningi yokuqubaiVangeli esiwesi esik de.

Ube amuntu oveshiqipo esise abanye abantu. Ube ngaxomosedi isikundhla ekwesaba ukupikisana nokuasa im'sindo engangesi ekuewasesi esinye isiswe. Ube lnono elikulu njengekosi yake uDr. Stewart. Ube yintanga yawo rongqelabeto baseaKolesi nakiti kepa nyakeye loku ubehlabe'etisa ikwaya labantu abangu 800 pam i kuka Hulumeni uPrince Arthur ufe esayekile ukuchumayela esezake'e indhlu yesitini enhle kwa Nselamasi kona eLovedale. Ngesimilo ubenga kulunye wa uto ajunjengesifo esibu'ala abaholi bakiti o'inkantini nokuye ebuteke'a lapo.

Ushiye inkosikazi ensha nabantwana asobe farda umaKolisi Inkosana iseKo'iji eFort Hare.

14 Umhlolo kaNosala :- Hai, sina ndhla alomuti angumangaliso kona okaWood we Peppermint odumileyo ekwelapeni isifwana nabantwana ubiswa kahle kanjalo. Ukukohlela kwabantwana nemakase, nogole, noKreper dibaleka ngawo ngokomb olo. Ungakshiale ngapardhle kwegabha endhlini.

Utengiswa ngabakunisi nesitolo isirwdawa sonke.

BAD COUGHS AND COLDS

We want people of all ages, troubled with persistent coughs and colds, to try Sacco Herb Extract. Such ailments are dangerous if neglected or not properly treated. Sacco Herb Extract has won fortun exquisite powers. Prices: 1/6, 2/- and 3/6 per bottle. Sold everywhere in a yellow carton.

SACCO HERB EXTRACT

Manufactured by Sacco Herb Extract Co.

Ezase ixopo.

Kukona isiwane esihlupekayo emhlabeni isimbhongolo lesi senzeni sitshawa imihla ngemihla noma sipefumela kakulu ndoma sibe sitshawa noma ngoba ningasamkulumeli. Z.fa isimbhongolo !

Ingozi kubalisi ukutengiso nge kuko ngo'a ama Indian umhlia entenga ngo7s. 6d. isaku noma 10s isaku kuti uma umuntu ehlukile ukutumela umnaka umtengi lowo bese ebiza £1 ngenaka tese umuntu enlima kanti ilepo emfuna emugedisi. Ingozi kulimi kwekani loku.

Ukufa kwamahatshi ase esilile ukubetaka nesfamanisa umuntu ebembe etwela isihlalo sehatshi Kunzima kulobe aba esiu kulwela zwekubolekwa.

Isazisesimeso lapa kuqamuka umuwayana ngiti ze ngiseke ngimi bona koma zanayi ebaza umuntu mono kanti umuwayana ufaba ifolosi ebayitshoye wayelaka igoda lehla emhlope wase silbopa ngenadwangu ifatshini enjani lona meLady.

Umufi uRev John Knox Bokwe.

(NGU G. M. SIVETYE.)

Le mazwanzane wasaiwa eLovedale ngo1885. Wakulela kubefundisi wafundiswa yibona kakulu uDr. Stewart. Wapumelela encwadini yangaleso sikati wa esesise emsebenzini we'ezhlela ipepa "Isigidimi." Kwati uma kuvalwe ucingo (telegraph) kona uBokwe walufunda wa eestwesiwa wonke umsebenzi wepost. Wa umuntu wokugala eSouth Africa ukwati ukwhaya ucingo. Wa elufunda ngokuiawa lanceseta nje kanti abanye base be bene lapo lubhale kona entanjeni. Wa emcanywa kakulu nakwe Hulumeni ngokupata kahle iperi. Koma lapo wafunda ukupata amebhuku ezali kwase kukona yona eOfisini nkala inimali ekokela emse konke. Waku bhanga loku wase waqeda iminyaka engapum kuka23.

Pesu kokusebenza okungaka kwati ngenxa kwempi kaLengalibalele waqala ukugambe imagama okuhlabela ia kakulu awumuto. Kuloku futi ungaMfiliza wokugala ukuqambe izingoma abaye zenhlala. Njengoko bonke ubezinyanga zokuqamba amagama ke fendlewanga umuta loko. Ikona zingoma emhlope eyake yati iyafundisa ngoko kwa kumnyaka ukuti ubucoge zenhlelayo kuzhesha kakulu kumiswe kuti noma elotu igama elihlekile kufuna noma eliteta engalihoni. Ku elukuku wenke amagama eLoveledale ebewa umuya kangwanjelo wa wahlanya.

Ingoma yake eti "Giving" yaya ya hlabelelwa eNgilandi nase France nase Australia nalapa eNatal abelungu Enigomoni nako enipambili yilesi: Icelo lomehado, Mtsidi: waBon', Umtandeso, nge Africa, Sindulela sinoxolo, Mayenzek' letando yake, no Vuka Deborah Inkulisa bekuti umawi ebelwe abanye abantu kakulu abafrudisi.

Kwati ngo1897 wacela ukuyeka umsebenzi wase Lovedale nembda wededelwa waya eKingWilliamstown wa ukumpana nomnye uJohn ozumileyo into kaJohnya emsebenzini we, Mve". Bagube qaba isikashana babuya belikanza. uJohn Bokwe waqala umsebenzi wobuvangeli wa wufundela wase wagcotshwa wa nikwa isifunda sase Ugie eEast Griqualand lapo apembe kona umsebenzi oyohlela ekunjelwa ngawo iBerdhla lesitosi nabantu bakona. Kalapo la abaste kona Indoda yame Doda noVuka Deborah pakati, futi wahlaziye incwadi yake. Amaculo eLovedale futi ebhala lincwajana ngabantu ebhalela naseMapepeni lkekulu i"Christian Express.

Njengoko bonke abeholi ababgi isinto esaliqa umoya wake kakulu ukufa kwenkosikazi yake yokuqala ka Nkosana yake uJamesi Stewart owa yemfuse ngako konke naye uyise emtanda kakulu nokubongaka komunye umfana wake owayesiqambo ngaye.

Ngesitombo ubengange Mr. John Ray Msimang kodwa emcana futi elihwanqa pesu kobuncane besiqa nje umuti omkulu owake wafunda eLovedale enjengo Jabavu, Makiwane, Msimbe Rubusana, Sihlali, neWadehope ngesiaye isikati obekuye kupikeke kuti. bafunde lapa eSouth Africa ukupola Ngo 1892 uBokwe ehambele eScotland wa hlabelela wa shumayela wenza ukuba kupunze imali eningi yokuqubaiVangeli esiwesi esik de.

Ube amuntu oveshiqipo esise abanye abantu. Ube ngaxomosedi isikundhla ekwesaba ukupikisana nokuasa im'sindo engangesi ekuewasesi esinye isiswe. Ube lnono elikulu njengekosi yake uDr. Stewart. Ube yintanga yawo rongqelabeto baseaKolesi nakiti kepa nyakeye loku ubehlabe'etisa ikwaya labantu abangu 800 pam i kuka Hulumeni uPrince Arthur ufe esayekile ukuchumayela esezake'e indhlu yesitini enhle kwa Nselamasi kona eLovedale. Ngesimilo ubenga kulunye wa uto ajunjengesifo esibu'ala abaholi bakiti o'inkantini nokuye ebuteke'a lapo.

Ushiye inkosikazi ensha nabantwana asobe farda umaKolisi Inkosana iseKo'iji eFort Hare.

14 Umhlolo kaNosala :- Hai, sina ndhla alomuti angumangaliso kona okaWood we Peppermint odumileyo ekwelapeni isifwana nabantwana ubiswa kahle kanjalo. Ukukohlela kwabantwana nemakase, nogole, noKreper dibaleka ngawo ngokomb olo. Ungakshiale ngapardhle kwegabha endhlini.

Utengiswa ngabakunisi nesitolo isirwdawa sonke.